

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

Світлана Єрмоленко,

ст. викладач кафедри германської філології

Сумського державного університету

Марія Тігарева,

студентка Сумського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ

Іноді, лише гарне володіння іноземною мовою у процесі міжкультурної комунікації буває недостатнім. Це обумовлено тим, що значну роль відіграють невербальні засоби. За допомогою жестів і міміки людина може передати повний спектр своїх емоцій та почуттів. Жести та міміка слугують засобами вираження уваги (наскільки співрозмовник уважно слухає оповідача), настрою, душевного стану, чи зацікавлена людина у спілкуванні взагалі, чи говорить вона правду, нервує чи почувається впевнено та багато іншого. За окремими, ледь помітними проявами рук, очей, пози, можна прочитати настрій, бажання та помисли вашого партнера.

Знаючи та розуміючи всі нюанси невербальної поведінки, можна зрозуміти, що хоче сказати людина, навіть якщо вона ще не почала говорити. У репертуарі поведінки людини є велика кількість жестів, які є значущими тільки в рамках певної культури. Для деяких країн світу – Італії, Іспанії, Німеччини, США – існують навіть спеціальні словники жестів; недавно такий уклали Г. Є. Крейдліним, С. А. Григор'євою і Н. В. Григор'євим для російської жестової культури. Вчені Академії наук в Гамбурзі і гамбурзького університету планують спільно створити електронний словник німецької мови жестів.

Засоби невербальної комунікації можна назвати окремою повноцінною мовою, що сформувалася у процесі історичного розвитку. Проте, як і мова слів, вона може мати свій особливий прояв в різних національних культурах, соціальних та вікових групах. Наприклад, діти часто використовують плач, як засіб впливу на дорослих і спосіб передачі своїх бажань і настроїв.

Актуальність даної теми в тому, що відмінності невербального спілкування у різних націях призводять до непорозумінь, або навіть конфліктів. Тому у процесі вивчення іноземної мови, потрібно також поглиблено вивчати культуру та звички народу, щоб уникнути небажаних конфліктів. Даний аспект є надзвичайно важливий для студентів філологічних спеціальностей, особливо для перекладачів. Оскільки метою перекладача є не лише перекласти інформацію на іншу мову, а і зрозуміти та передати емоційне забарвлення та мету цієї інформації, щоб максимально зрозуміло донести зміст до реципієнтів, при цьому дотримуючись всіх культурних особливостей та традицій, аби не образити жодну зі сторін.

Мета дослідження – розкрити поняття невербальної комунікації та проаналізувати відмінності передачі інформації за допомогою мови тіла в інших культурах на прикладі Німеччини.

Завдання – показати важливість розуміння мови тіла для всіх соціокультурних груп, зазначити основні труднощі розуміння співрозмовника у процесі невербального спілкування та знайти шляхи їх подолання, систематизувати знання отримані за рахунок життєвого досвіду, спостережень.

Об'єкт – невербальне спілкування між людьми різних національних груп в рамках однієї культурної групи.

Предмет – жести, міміка, пози, як компонент невербального спілкування у Німеччині.

Під час написання роботи було застосовано такі **методи дослідження**: загальнонаукові (збір інформації, аналіз літературних джерел, порівняння, ідеалізація) та лінгвістичні (порівняльно-історичний, типологічний, зіставний). Невербальна комунікація розглядається не як психологічний аспект поведінки людини, а як засіб передачі інформації, що супроводжує та доповнює мовлення.

Практичне значення полягає в тому, що у сучасному світі розуміння невербальної мови – це необхідний навик для кожного. Адже багато людей, які розуміються на психології жестів, можуть мати не найкращі наміри стосовно

інших людей. Вони знають як отримати їх схильність, довіру, нав'язати їм свої думки та погляди. Тож, отримані знання допоможуть уникнути неприємних ситуацій під час спілкування.

Невербальна комунікація – це сукупність немовних комунікативних засобів, які використовуються для передачі повідомлення з великим ступенем точності і грають найважливішу роль в смисловому розумінні людей [1, с.24].

Міміка. Головну інформацію несуть погляд та зоровий контакт. Погляд дозволяє зчитувати найрізноманітніші сигнали: від прояву інтересу до когось чи чогось до демонстрації абсолютної зневаги. Зоровий контакт дає можливість зрозуміти емоції, які приховуються чи демонструються.

Жести – це різного роду рухи тіла, які супроводжують мову людини і виражають ставлення людини до співрозмовника, до якоїсь події, будь-якого предмета, а також свідчать про бажання і стан людини [2, с.56].

Поза. Вона може змінюватися в залежності від настрою та емоційного стану людини. Доведено, що якщо людина зацікавлена у спілкуванні і проявляє схильність до партнера, її тіло буде направлене в сторону співрозмовника, якщо ж ні, то навпаки.

Зовнішній вигляд. Основна мета – повідомлення про себе. Одяг може свідчити про відношення людини до світу, її світобачення, соціальний статус та просто настрій.

Особливості невербального спілкування у німецькомовному просторі. Не прийнято тиснути при зустрічі та прощанні руку. Цей ритуал демонструє ставлення до співрозмовника: якщо рукостискання міцне, значить ставлення хороше. Лише близькі друзі переходять на поцілунки в щоку або обійми.

Махаючи рукою при вітанні або прощанні німець рухає з боку в бік зігнутою в лікті або витягнутою рукою. У нашій країні більше прийнято махати рукою вперед-назад.

Під час розмови у німців прийнято дивитися тому, хто говорить в очі, – це ознака уваги до співрозмовника.

Дуже важливе значення німці приділяють правилам, нікому з них і в голову не прийде, наприклад, переходити дорогу на червоний сигнал світлофора.

Висловлюючи своє схвалення в громадських місцях, німці стукають кулаками і ногами по твердій поверхні. А щоб відправити повітряний поцілунок, в німецькій традиції цілують кінчики пальців з внутрішньої сторони і завершують жест помахом руки вгору з піднятою долонею. Цікаво німці рахують на пальцях. Зігнуті пальці лівої руки, починаючи з великого пальця, вони розгинають пальцями правої руки. В нашій країні пальці прийняту навпаки згинати.

Для німців є звичайним жувати, шарудіти фантиками, обгортками та голосно сякатися в громадському місці.

Просторова дистанція є важливим показником, який виділяє німців серед інших націй. Так, наприклад, інтимна зона у німців поширюється приблизно на відстань витягнутої руки.

В Німеччині не допускаються бійки і будь-який прояв агресії на вулиці, а кривдників суворо карають. За некоректну поведінку можна отримати штраф. Особливо це стосується поведінки на дорозі. Найсерйознішим покаранням за образу може стати рік тюремного ув'язнення, а за застосування фізичної сили водій може на два роки потрапити до в'язниці. Найбільший грошовий штраф може досягати чотирьох тисяч євро [3]. Сюди відносяться такі жести як витягнутий середній палець (Stinkefinger), покрутити пальцем біля вуха (Vogel), жест «A-Loch», вдарити долонею по лобі (Scheibenwischer), показати язика.

Отже, як і кожна країна, Німеччина має свої особливості невербального спілкування, зрозумілі лише її жителям. Німці достатньо стримана та консервативна нація, багато уваги приділяють порядку, дотриманню правил, а емоції залишають на другому плані. Так, німець ніколи не захоче обійматися з незнайомою людиною під час привітання, а обійдуться холодним рукостисканням. А за образливі непристойні жести можна отримати великий грошовий штраф.

Список використаних джерел:

1. Андріанов М. С. Невербальна комунікація: психологія і право. – М. : Інститут загально гуманітарних досліджень, 2007. – 256 с.
2. Піз А. Мова рухів тіла (як читати думки по жестах). – М .: Вид-во «Ексмо», 2000. – 107 с.
3. Заборонені жести в Німеччині [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=cKfQYfpHImE>

Al'ona Kovalenko,

student, Sumy State University

Olena Nazarenko,

lecturer, Department of Germanic Philology, Sumy State University

FRAME-SCENARIO "LOVE": COGNITIVE ASPECT (BASED ON THE NOVEL OF BRITAINY C. CHERRY "DISGRACE")

Cross-disciplinary links are widely considered to be an important field of studying. Interconnection between psychology, logic, philosophy and philology is among the most commonly discussed. It is the cognitive linguistics in which all the findings of above-mentioned studies are reflected.

The past decade has seen a shift of focus of attention from the subject-objective models to the study of subjectivity. That is to say, all concepts of a social life can be analyzed through an individual and his or her frame of mind. In analytic philosophy, in particular in its linguistic approach, it is believed that language reflects universal parameters and properties of reality. As a result, according to the founder of American cognitive linguistics N. Chomsky, the study of the language structure can contribute to understanding of the human mind [2]. Cognitive linguistics received the status of "window" into the human mind. It is generating considerable interest in terms of a cluster of interrelated approaches to the study of language as a mental phenomenon.